

[Esther Malling Pedersen.]

Tilskuddene, saa at de ikke kan gaa op over 3½ Mill. Kr., kan man som sagt ikke sige er nogen Forbedring. Men jeg vil jo mene, at Formaalet hermed er, at man nu økonomisk vil se denne Sag og hele dette Lovforslag an, vil se dets Virkninger paa forskellig Maade; og hvis det nu viser sig, at denne Lov virkelig faar en Udnyttelse paa en sund og god Maade i saa vidt et Omfang, at den med Tiden vil kræve større Midler, saa kan man vel ikke tænke sig, at man drejer Nøglen om paa et vist Tidspunkt og siger: Nu kan Loven ikke virke længere, nu kan der ikke oprettes flere Skoler, for nu er der ikke flere Penge.

Saaledes som Stillingen har været over for Lovforslaget, tror jeg ikke, man behøver at nære Frygt i den Retning, og det samme gælder Bestemmelserne om, at Loven skal revideres i 1952—53. Hvis ikke der var saa stor Enighed om dette Lovforslag, kunde denne Bestemmelse dog godt give Anledning til en Del Uro, for det vilde være ret risikabelt at foretage Oprettelse af Skoler med den Mulighed for Øje, at i Løbet af et forholdsvis kort Aaremaal vilde de Forudsætninger, hvorunder Skolerne var oprettet, være bristet, og man stod med en hel Række Skoler, som man ikke vedblivende havde Midler til at holde i Gang. Men med den store Tilslutning, Lovforslaget har faaet i det andet høje Ting, og som det forhaabentlig ogsaa vil faa i dette høje Ting, vil der næppe være nogen Grund til at nære Bekymring paa dette Punkt.

Ud over disse enkelte Betragtninger over Enkelthederne vil jeg gerne have Lov til at sige en lille Smule om det, som Forslaget i mine Øjne betyder som Helhed. Selv om der vedblivende vil kræves Ofre af Forældrene og Hjemmene for at oprette Friskoler, sætter denne Lov alligevel en Realitet bag ved noget, der hidtil til en vis Grad kun har været en Talemaade. Det har heddet sig, at vi i Danmark havde Undervisningspligt, men ikke Skoletvang, men det har hidtil kun til en vis Grad været rigtigt. Mange Mennesker har været under Skoletvang alene af den Grund, at de af økonomiske Aarsager slet ikke havde noget Valg, men var henvist til den gratis Folkeskole. Dette udemokratiske Skel vil nu i nogen Maade blive slettet; med de rundelige Tilskud, som nu vil blive givet, vil der virkelig kunne blive Tale om et frit Valg, og det betyder naturligvis overordentlig meget for den frie Skole. Men jeg kan ikke se rettere, end at det ogsaa betyder noget for Folkeskolen. Efter al Sandsynlighed

vil det ogsaa i Fremtiden blive den Skoleform, som Flertallet vil søge. Jeg synes, det betyder en Styrke for Folkeskolen, at dette sker nu i Kraft af et virkelig frit Valg og ikke, fordi der overhovedet ikke er nogen anden Mulighed. Jeg synes, Folkeskolens Niveau bliver hævet derved, akkurat ligesom Ægteskabets Niveau i sin Tid hævedes ved, at Kvinderne fik Adgang til Selverhverv, saa at Ægteskabet ikke mere var den eneste mulige og som Følge deraf ogsaa tit tvungne Vej til en nogenlunde taalelig Stilling i Samfundet. Det har inden for ret store Kredse været en udbredt Opfattelse, at Friskolen havde gjort sig selv overflødig gennem den befrugtende Virkning, den har haft paa Folkeskolen, men jeg tror, at dette bunder i en Fejlvurdering af Friskolens Idé.

Jeg vil gerne lige indskyde den Bemærkning i Anledning af den ærede socialdemokratiske Ordførers (H. P. Johansens) Udtalelser, at jeg tror ikke, man behøver at være bange for, at Klasseforskellen vil blive uddybet gennem den Adgang, som Hjemmene her faar til at oprette deres egne Skoler. Jeg vil virkelig tro, at vi er kommet saa langt i Danmark, at dette urimelige Skel er slettet for os paa en saadan Maade, at vi vist ikke rigtigt kan tænke os, at det skulde gro op igen, men Talen om, at Friskolen har gjort sig selv overflødig, bunder som sagt i en Fejlvurdering af det, der er Friskolens Idé, det, man kunde kalde Friskolens Teknik, hvis man overhovedet kan bruge det Udtryk i Forbindelse med Kolds Indsats. Den fortællende Form har faaet Indpas overalt, kan man vist godt sige, ogsaa i Folkeskolen, og man kan vist roligt sige, at det Terperi og den Kedsommelighed, som Kold satte ind over for, alt dette er vist i Dag praktisk talt bandlyst fra hele den danske Børneskole, men dermed er Friskolen ikke blevet overflødig. Den livligt fortællende Undervisning er som sagt vist knæsat overalt, men det er ikke altid helt sikkert, at det er ensbetydende med en levende Undervisning. Det egentlige i Friskolens Idé er, at Fortællingen skulde være et Vidnesbyrd, et dansk og et kristent Vidnesbyrd, et Vidnesbyrd om Aand og Aandens Magt, og en Undervisning kan godt være sprudlende livlig og blændende, uden at den derfor behøver at have noget virkeligt med Liv at gøre. Men i det Øjeblik den bliver Udtryk for et Menneskes Tro og Livssyn, selv om det bliver fremsat paa en stillfærdig Maade, bliver den levende. Saa vil man sige, at saadant Vidnesbyrd har jo ogsaa lydt i den danske Folkeskole, og det er fuldkommen rigtigt. Mange, mange